

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

in decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XXVI. Vtrum dentur in Christo gratia habitualis, omnesque virtutes, &
dona?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

aſtimabilitatem cuiusque rei ex ſola ſua indigentia, exque ſola rerum vtilitate.

Ad 5. Dicitur ſimiliter vnionem hypſtaticam eſſe radicem Gratiae, ac virtutum & donorum non ratione ſuae perfectionis; ſed ratione ſanctitatis increatae, quae communicat humanitati dignitatem, & ius ad ea omnia.

Ad 6. Cultus ſpecialis, & excellens adorationis debetur humanitati Chriſti, ratione diuinitatis ſibi intimè coniunctae non ratione vnionis, qua coniungitur.

QVÆSTIO XXVI.

Verum dentur in Chriſto Gratia habitualis, omneſque Virtutes, & Dona?

Videretur non dari. 1. Quia Gratia habitualis eſt neceſſaria, & conueniens naturae humanae, vt eam ſanctificet, vt eius opera dignificet ad prae-
mium, vt communicet filiationem, & amicitiam Dei: vtque ſit radix, & quaſi natura, ex qua pro-
ueniant reliqua dona ſupernaturalia. Haec autem omnia, & ſi quae ſunt alia cum his conuertibilia habet multò præſtantius humanitas Chriſti per Gratiam vnionis. Neque verò ornat, aut confert ad pulchritudinem, quod eſt in vnoquoque inutile, ac ſuperfluum; ſed potiùs deturpat, ſicut ſexus digitus manum. Nulla igitur eſt ratio, ob quam conueniens fuerit, vt humanitati Chriſti infunderetur Gratia habitualis. Quod ſi ea non datur in Chriſto, neque virtutes, & dona dantur in eodem; quae videlicet ſunt proprietates connaturales illius; ideoque neceſſariò defunt, vbi illa deſt.

2. Gratia habitualis neque poteſt ineſſe Chriſto eiſdem infimae ſpeciei cum noſtra; neque alterius ſpeciei. Non quidem eiſdem, quia noſtra conſtituit Filium adoptiuum; Atque Chriſtus eſt filius naturalis Dei, cui repugnat adoptio. Neque poteſt eſſe perfectior ſecundum ſpeciem, quia Gratia noſtra habitualis habet perfectionem in ſuo genere ſummam, & repugnat, etiam de potentia Dei abſoluta, perfectior alia ſanctitas purè creata, vt inferitur ex doctrina de perfectione luminis Gloriam in q. de Deo. Eadem eſt ratio proportionalis de Virtutibus, & donis. Nihil igitur horum eſt, aut fuit in Chriſto.

3. Dona ſupernaturalia purè creata, neque inſunt Chriſto cum intentione ſimpliciter infinita, vt potè repugnanti, ſicut dictum eſt in Philoſophia; Sed neque inſunt cum intentione finita; quia haec non iuſtè correfpondet dignitati Chriſti, quae eſt infinita ſimpliciter. Ergò nullatenùs inſunt.

4. Superfluum eſt dare media ad aliquem finem habenti iam ipſum finem. Gratia autem virtutes, & dona ſunt media ad Beatitudinem obtinendam, quae nunquam defuit Chriſto Domino. Ergò ſuperflue eam ipſo daretur.

5. Fides eſt fundamentum omnium virtutum, & donorum ſupernaturalium, eademque non data eſt in Chriſto; ſicut neque ſpes, quae patet ex dictis q. 25. & 36. de Virtut. Theolog. Sublato autem fundamento ea ſubſiſtere non poſſunt, quae illo nituntur. Similiter ratione ſpeciali negantur Chriſto virtus ſpei, & Poenitentiae, & donum timoris fugiens malum imminens culpae, & poenae, quae repugnant ſtatui beatitudinis.

6. Non dantur in Chriſto Gratiae gratis datae, præſertim genera linguarum. Cum enim miſſus fuerit ſo-

lùm ad oues domus Iſrael, vt ipſemet teſtatur Matth. 15. non debuit vſurpare aliam linguam, quam Iſraeliticam. Ergò Chriſtus non habuit plenitudinem omnium donorum Gratiae.

Art. 1. Reſp. Non eſt de fide dari in Chriſto Gratiam habitualement, vt oſtendit Vaſq. diſp. 41. c. 1. Negari tamen non poteſt abſque temeritate, propter auctoritatem Theologorum, & propter teſtimonia ſcripturae atque rationem, quibus ipſi nituntur. Neceſſitas ponendi in Chriſto habitum gratiae, apparet ex neceſſitate habitus Charitatis, qui eſt indiſtinctus à gratia ſanctificante, vt dicitur in q. de iuſt. Habitui autem Charitatis fuit neceſſarius in Chriſto ad eliciendos actus dilectionis Dei ſuper omnia, eadem ratione, qua neceſſaria eiſdem fuere potentiae viſiua, auſcitiua, ambulatiua ad exercendas operationes proprias iſtarum potentiarum. Quia verò obiectum formale morium Charitatis, quae inest puris hominibus, eſt ſummum bonum, quatenùs eſt bonum ſibi ipſi, quo motiuo nullum aliud præſtantius eſſe poteſt; atque vnaquaeque virtus ſpecificatur ex ſuo motiuo, deducitur habitum Charitatis in Chriſto fuiſſe eiſdem infimae ſpeciei cum Charitate noſtra, cum exceſſu ſolum quoad intentionem.

Art. 2. Quod confirmatur ex metaphoris, quibus in ſacris literis dicitur, Chriſtus Sol iuſtitiae, & Fons Gratiae; vocatur vitis, nos verò palmites, &c. Nam ſicut Sol tranſmittit in corpora ſubiecta lucem; Fons effundit in riuos, aquam, & vitis deriuat in palmites ſuccum eiſdem omnino rationis, ac ſpeciei cum iis, quae ſibi inſunt: Ita Chriſtus communicat nobis gratiam, & Charitatem, eiſdem rationis, ac ſpeciei cum ea, quae ſibi inest. Aliàs enim illae metaphora non eſſent ſatis idoneae. Eiſdem rationis eſt, quod dicitur Ioan. 1. De plenitudine eius nos omnes accepiffe, & quod dicit Chriſtus ad Patrem cap. 21. *Ut omnes vnum ſint, ſicut tu Pater in me, & ego in te; vt & ipſi in nobis vnum ſint.* Nam ſicut Chriſtus eſt vnum cum Patre, per vnitatem numericam ſubſtantiae; ſic iuſti ſunt vnum cum Chriſto per vnitatem ſpecificam gratiae, & Charitatis: Et tunc propriiſſimè dicuntur de plenitudine eius accipere, cum verificatur, eiſdem rationis gratiam illis ineſſe, quae abundat in Chriſto.

Art. 3. Ratio, qua probata eſt exiſtentia habitus Charitatis in Chriſto, eiſdemque ſpecifica conuenientia cum noſtra Charitate, aequaliter probat, eodemque proſus modo, dari in eodem reliquas omnes virtutes, & dona, cum quibus non eſt incompoſſibilis ex ſuo conceptu, ſtatu beatitudinis. Indignit namque illis omnibus ad operationes eorum proprias, ſicut indignit habitui Charitatis ad actus dilectionis. Et quia motiua cæterarum virtutum ſunt eiſdem rationis cum motiuis virtutum noſtrarum, ſicut dictum eſt de Charitate; concluditur eas quoque fuiſſe in Chriſto eiſdem infimae ſpeciei cum noſtris. Dantur igitur in Chriſto gratia habitualis, virtutes omnes, & omnia dona compoſſibilia cum Beatitudine, eaque eiſdem non minus ſpeciei, quàm nominis cum noſtris.

Ad 1. Tranſeat gratiam habitualement, & quae ad ipſam connaturaliter conſequentur, propter nullum ex iis titulis, qui proponuntur in obiectione data fuiſſe in Chriſto. Superest nihilominùs alius titulus comprincipij connaturaliter, requiſiti ad operationes, & actus, ſine quibus non decebat eſſe Chriſtum, proptè expoſitum eſt.

Ad 2. Licet gratia habitualis Chriſti ſit eiſdem infimae ſpeciei cum noſtra, quae nos reddit Filios adoptiuos Dei; non potuit tamen communicare hunc effectum formalem Chriſto Domino; quia filiatio adoptiua

adoptiua dicitur carentiam filiationis naturalis, quae conuenit Christo; ita ut includat in suo conceptu, tum perfectionem positiuam sufficientem ad imitationem filiationis naturalis, tum aliquem defectum perfectionis, quo ab eadem desceat. Quare cum in Christo nullus fuerit talis defectus, nec adoptio dari potuit. Contulit nihilominus illi alios effectus formales, quorum erat capax, ut apparet ex dictis.

Ad 3. Dona supernaturalia pure creata collata sunt Christo cum maxima intensioe, licet non cum infinita, quod repugnat. Quia vero neque sanctificatio, ac dignificatio humanitatis per Verbum fuit infinita simpliciter, ut dictum quaest. 24. ad 4. propterea intensio donorum non infinita simpliciter potuit illi iuste correspondere, atque esse omnino proportionata.

Ad 4. Virtutes, & dona prout in viatore sunt media ad consequendam beatitudinem; Eadem vero in beato sunt instrumenta, & principia ad operationes, quae decent Beatum circa Deum, & alia obiecta; atque hac de causa data sunt, danturque modo in Christo sicut in ceteris Beatis.

Ad 5. Fides est fundamentum omnium virtutum in viatore. In comprehensore vero sufficiuntur illi habitus luminis Gloriam, aliaque species, & euidenter cognitiones, per quas dirigantur actus virtutum, quibus non repugnat status Beatitudinis sicut ei repugnant Fides, & Spes, & Timor seruilis, & sicut repugnat impeccabili poenitentia; ex quibus proinde negatis Christo, nulla est consequentia ad negationem aliarum virtutum.

Ad 6. Licet Christus Dominus nunquam usus fuerit peritiis plurium linguarum (quod tamen ipsum est dubium) adhuc debuit habere potestatem vtendi si vellet; quandoquidem usus non repugnabat Christo, sicuti neque repugnabat, ut non vteretur, si nolisset uti lingua materna, cuius peritia de facto usus est. Habuit igitur istam gratiam gratis datam, sicut habuit ceteras, quae numerantur ab Apostolo 1. ad Corint. 12.

QVÆSTIO XXVII.

Vtrum anima Christi intelligat per intellecti-
onem increatam?

Videretur intelligere. 1. Quia Dionys. 2. de Diu. nomin. Operationem Christi appellat Theandricam, seu Dei virilem, hoc est humanitati, & Deitati communem. Sed intelligere est operatio Christi; Ergo intelligere Christi est Deitati, & humanitati commune, ergo est increatum. Patet secunda consequentia; quia intellectio creata non potest esse communis Deitati, utpote quae non potest intelligere per intellectiorem creatam.

2. Intellectio non potest vniri subiecto capaci intelligendi, quin tribuat illi effectum formalem intelligentis; sed intellectio increata vnitur animae Christi, quae cum sit intellectiua, est vtrique subiectum capax intelligendi. Ergo tribuit animae Christi effectum formalem intelligentis.

3. Non minus intimè vnitur animae Christi intellectio, quam sanctitas increata: Et anima Christi non minus est capax effectus formalis intellectiionis, quam sanctitatis. Sed sanctitas increata tribuit animae Christi effectum formalem sanctae, ut dictum est qu. 24. Ergo etiam intellectio intelligentis.

4. Visio beata, sicut in alijs iustis, sic etiam in Christo debet ad amissum correspondere sanctitati eius. Quantum enim Deus vnumquemque diligit propter sanctitatem, tantundem beatitudinis illi tribuit;

sed visio creata non potest adequatè correspondere sanctitati increatae, per quam fuit sancta anima Christi. Ergo anima Christi videt Deum per visionem increatam.

Artic. 1. Respond. Certum est animam Christi nec intelligere de facto, nec potuisse de potentia absoluta intelligere per intellectiorem increatam, sicut nec velle per voluntatem increatam; Atque oppositam sententiam, non solum quoad priorem partem de facto; verum etiam, quoad secundam de possibili plures Theologi insequuntur grauib. censuris. Et quidem videtur expresse contra eam definitiisse Agatho Pontifex in Epist. ad Constant. Imperat. quae Epistola cum lecta fuisset act. 4. in 6. Synodo Generali coacta contra haereticos Monothelitas ponentes in Christo vnicam voluntatem, & vnicam operationem, approbata fuit ab eadem Synodo act. 8.

Artic. 2. Igitur Pontifex cum praemississet, quod, secundum S. Augustinum, *Voluntas est motus naturae*; (ex quo patet quod nomine *Voluntatis*, non intelligit potentiam, sed operationem volendi, quae sola est motus) subdit; *cum hac ita veritas habeat, certissime claret, quod in Domino Nostro Iesu Christo duas id est, Dei & hominis naturas, sine substantias constituentes, in vnam conuenisse substantiam sine personam, necesse est duas naturales in eo fieri voluntates. Diuinam scilicet, & humanam; Quia neque Diuinitatem eius quantum ad naturae rationem pertinet, humanam habuisse voluntatem dicendum est. Neque humanitatem eiusdem, diuinam habuisse naturaliter voluntatem credendum est. Neque rursus aliquam ex his duabus Christi substantias, absque naturali voluntate existisse fatendum.* Itaque secundum Pontificem, & Synodum, sicut Diuinitas quantum ad naturae rationem pertinet, non habuit voluntatem humanam, ita ut vellet per illam; sic humanitas non habuit naturaliter, id est, ratione naturae (quae aequivalentia est manifesta ex contextu) voluntatem Diuinam, ita ut vellet per illam. Ex quo modo loquendi, & ratione à Pontifice adducta, liquet ipsum negare, non solum, quod humanitas habuerit Diuinam voluntatem de facto; sed, quod potuerit habere de potentia absoluta; praesertim cum sciret nullam prerogatiuam, aut excellentiam negatam fuisse de facto humanitati assumptae, quae potuerit diuinitus concedi. Eodem namque modo negat Pontifex, quod Diuinitas habuerit voluntatem humanam, & quod humanitas habuerit diuinam. Ergo sicut Diuinitas, nec de potentia absoluta potuit velle per voluntatem humanam; Sic humanitas, nec de potentia absoluta potuit velle per voluntatem diuinam.

Artic. 3. Adiungit rationem Pontifex ex definitione Augustini dicentis, *Voluntatem esse motum naturae*, & addentis: *Ab illo enim est voluntas, cuius est voluntas: ab Angelo scilicet voluntas Angeli; ab homine hominis; à Deo Dei.* Unde deducit Pontifex: *Nec enim potest Angelica natura diuinam habere voluntatem, aut humanam; neque humana Dei, vel Angeli; sicut nec alterius, quam est, quisquam naturalem habere poterit motum.* Quae ratio probat implicantiā oppositi; voluntas enim ex doctrina Augustini approbata à Pontifice est motus naturae volentis, & debet esse ab ea natura, cuius est voluntas. Implicat autem contradictionem, quod voluntas diuina, quae essentialiter est à se sit à natura humana Christi. Ergo implicat quod natura humana Christi velit per voluntatem diuinam.

Art. 4. Licet autem Pontifex solam operationem voluntatis exprimat nominatim, loquitur tamen generaliter de omnibus operationibus propriis naturarum. Concludit namque vniuersaliter ex eo discursu: *Reddere igitur necesse est, quae sunt diuina eidem ut Deo; quae humana sunt eidem, ut homini.* Et inferius: